

Autorzy / Authors

Adam Bartosz – etnograf i cyganolog, wieloletni dyrektor Muzeum Okręgowego w Tarnowie. Inicjator pierwszej na świecie stałej ekspozycji o historii i kulturze Romów – “Cyganie/Romowie. Historia i kultura” w Muzeum Etnograficznym w Tarnowie. Autor wielu publikacji o tematyce żydowskiej i romskiej.

Alina Doboszevska – antropolożka społeczna, doktorantka w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Aktywistka organizacji pozarządowych: założycielka i prezeska Fundacji Dobra Wola w Krakowie, członkini Polskiego Towarzystwa Historii Mówionej i Oral History Society, współzałożycielka Ukraińskiego Społecznego Archiwum Historii Mówionych. W zakres jej naukowych zainteresowań wchodzi etyczne i praktyczne aspekty metodologii historii mówionej, przymusowe przesiedlenia po II wojnie światowej, ukraiński ruch dysydencki w latach 60.–80. XX wieku oraz ukraińska diaspora w Nowym Jorku. Współautorka 11 filmów dokumentalnych historii mówionej.

Kamila Fiałkowska – adiunktka w Ośrodku Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego. Jej badania koncentrują się na różnych aspektach emigracji z Polski, ze szczególnym uwzględnieniem migracji sezonowej z Polski do Niemiec, poakcesyjnej emigracji Polaków do Wielkiej Brytanii oraz migracji polskich Romów. Jej zainteresowania obejmują kwestie nierówności, religii, rodziny, płci, tożsamości narodowych i etnicznych. Członkini grupy Badaczki i Badacze na Granicy, która zajmuje się krytyczną refleksją i dokumentacją kryzysu humanitarnego na granicy polsko-białoruskiej. Brała udział w kilku projektach badawczych dotyczących migracji polskich Romów realizowanych w Ośrodku Badań nad Migracjami. Aktualnie kieruje projektem “Nierówne obywatelstwo oraz transnarodowa mobilizacja polskich, czeskich i ukraińskich Romów w obliczu wojny w Ukrainie (ROCIT)” finansowanym przez Narodowe Centrum Nauki – Opus 24 Lap we współpracy z Czech Science Foundation GACR w ramach programu Wave.

Michał P. Garapich, dr; antropolog, profesor London Metropolitan University, współpracownik Ośrodka Badań nad Migracjami UW. Od ponad 20 lat prowadzi badania związane z migracjami, etnicznością, nacjonalizmem, oporem społecznym, bezdomnością, politycznym zaangażowaniem. Kierownik dwóch pionierskich projektów dotyczących transnarodowego życia polskich Romów finansowanych przez NCN. Autor i współautor trzech monografii, ponad 60 artykułów naukowych po polsku, angielsku, francusku, niemiecku i czesku. Jego monografia dotycząca etnografii intymnej „Dzieci Kazimierza” otrzymała nadawaną przez tygodnik „Polityka”, Nagrodę Historycznej Książki Roku 2020. Obecnie zajmuje się transnarodową skrajną prawicą.

Ignacy Józwiak – badacz w Ośrodku Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego. Posiada licencjat i magisterium z etnologii z Uniwersytetu Warszawskiego oraz doktorat z socjologii z Instytutu Filozofii i Socjologii PAN. Interesuje się różnymi aspektami migracji z Ukrainy oraz zjawiskami transnarodowości, translokacyjności i pozycji migrantów na rynkach pracy krajów docelowych (nie tylko w kontekście Ukrainy). Uczestniczył również w badaniach dotyczących polskich organizacji imigranckich w Holandii oraz globalnych studiów polonoznawczych. Ważnym kontekstem jego badań terenowych jest różnorodność kulturowa. W latach 2019–2023 uczestniczył w projekcie badawczym „Transnarodowe życie polskich Romów – migracje, rodzina i granice etniczne w zmieniającej się Unii Europejskiej” (finansowanym przez Narodowe Centrum Nauki w ramach schematu OPUS-16). Obecnie zaangażowany w projekt “Nierówne obywatelstwo oraz transnarodowa mobilizacja polskich, czeskich i ukraińskich Romów w obliczu wojny w Ukrainie (ROCIT) finansowany przez Narodowe Centrum Nauki – Opus 24 Lap we współpracy z Czech Science Foundation GACR w ramach programu Wave. W 2022 r. był zaangażowany w działania mające na celu poprawę sytuacji ukraińskich Romów – migrantów przymusowych w Polsce, w tym zakresie współpracował z European Roma Institute of Arts and Culuture, Fundacją W Stronę Dialogu oraz formułowanymi ad hoc grupami nieformalnymi.

Sławomir Kaprański, Dr hab., prof. UKEN, socjolog, pracuje w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, a także regularnie wykłada w Szkole Nauk Społecznych IFiS PAN w Warszawie. Jest absolwentem Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie również obronił doktorat i rozpoczął pracę naukową. Później przez wiele lat związany był z Central European University w Pradze, Warszawie i Budapeszcie. Był Senior Fellow w Vienna Wiesenthal Institute for Holocaust Studies, a także Senior EURIAS Fellow w Swedish Collegium for Advanced Study w Uppsali. Zajmuje się teorią kultury, tożsamością i pamięcią zbiorową, antysemityzmem i Holocaustem, a także romskimi społecznościami Europy, szczególnie wpływem doświadczenia Zagłady na romskie tożsamości.

Magdalena Machowska, etnolog, adiunkt w Katedrze Studiów nad Kulturą i Badań Ery Cyfrowej AGH, autorka monografii *Bronisława Wajs-Papusza. Między biografią a legendą*, Kraków 2011. Obecnie pracuje nad książką o XIX w. fotografii terenowej i jej związkach z technikami fotograficznymi. Jej zainteresowania badawcze skupiają się wokół kultury wizualnej, kultur pamięci i narracji biograficznych.

Andrzej Mirga swoją karierę rozpoczął jako pierwszy Rom, który studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, gdzie później wykładał przez 12 lat. Współtworzył pierwsze polskie stowarzyszenie Romów po upadku komunizmu. Jako organizator dwóch historycznych wydarzeń upamiętniających romski Holocaust w 1993 i 1994 roku w Auschwitz-Birkenau i Krakowie, reprezentował Romów podczas ceremonii Dni Pamięci w Rotundzie Kapitolu w Waszyngtonie w 1995 roku. Był również wieloletnim współpracownikiem Project on Ethnic Relations, amerykańskiej pozarządowej organizacji mediatorów z siedzibą w Princeton, New Jersey, gdzie utworzył Romską Radę Doradczą, niewielki zespół wybitnych romskich liderów, działaczy i ekspertów z Europy Środkowej i Wschodniej, Rosji i Stanów Zjednoczonych, rodzaj pierwszego w historii romskiego think-tanku. Andrzej Mirga pełnił również funkcję eksperta w Komitecie Ekspertów ds. Romów i Wędrowców Rady Europy oraz jego przewodniczącego, a następnie dołączył do polskiej Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz Grupy Wysokiego Szczebla ds. Rynku Pracy i Mniejszości Etnicznych w Niekorzystnej Sytuacji (Komisja Europejska, 2005–2007). W latach 2006–2013 kierował Punktem Kontaktowym ds. Romów i Sinti w warszawskim Biurze Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR) OBWE. W latach 2014–2018 był przewodniczącym zarządu Funduszu Edukacji Romów (Roma Education Fund). Autor publikacji naukowych i popularnonaukowych poświęconych tematyce romskiej.

Anna Mirga-Kruszelnicka jest antropolożką i działaczką romską, urodzoną w 1985 roku w Krakowie. Uzyskała stopień doktora antropologii społecznej i kulturowej na Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) w 2016 r. Jest absolwentką studiów magisterskich na kierunku Integracji Europejskiej na UAB oraz Porównawczych Studiów Cywilizacji na Uniwersytecie Jagiellońskim (UJ). Jest autorką raportów i artykułów, współredaktorką książek „Education for Remembrance of the Roma Genocide: Scholarship, Commemoration and the Role of Youth” (Libron, 2015) oraz „Re-thinking Roma Resistance Through History: Recounting Stories of Strength and Bravery” (ERIA, 2020) i autorka książki „Mobilizing Romani Ethnicity: Romani Political Activism in Argentina, Colombia, and Spain” (CEU Press, 2022). W latach 2013–2015 była stypendystką Open Society Foundations Roma Initiatives Fellow, prowadzącą badania porównawcze romskich ruchów stowarzyszeniowych w różnych krajach Ameryki Łacińskiej i Europy. W latach 2015–2017 była koordynatorką i kuratorką Sekcji Akademickiej w RomArchive – Cyfrowym Archiwum Romów. W latach 2017–2018 przebywała na stażu podoktorskim w ramach Programu Studiów Romskich na Uniwersytecie Środkowoeuropejskim (CEU) w Budapeszcie. Od stycznia 2018 r. pełni funkcję zastępcy dyrektora Europejskiego Instytutu Kultury i Sztuki Romów (ERIA).

Elżbieta Mirga-Wójtowicz, animatorka kultury, politolożka i badaczka, adiunktka w Ośrodku Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego. Obecnie zaangażowana w projekt „Nierówne obywatelstwo oraz transnarodowa mobilizacja polskich, czeskich i ukraińskich Romów w obliczu wojny w Ukrainie (ROCIT)” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki – Opus 24 Lap we współpracy z Czech Science Foundation GACR w ramach programu Wave. Posiada blisko 15-letnie doświadczenie w pracy w administracji rządowej w zakresie polityki państwa wobec mniejszości etnicznych i narodowych oraz w koordynowaniu polityki integracyjnej wobec Romów w Polsce. W latach 2008–2014 była Pełnomocniczką Wojewody Małopolskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Autorka raportów ewaluacyjnych dla Komisji Europejskiej w ramach projektu Roma Civil Monitor (2017–2020) oraz Roma Civil Monitor II (2021–2025). Autorka artykułów naukowych i popularnonaukowych o tematyce romskiej. Członkini zarządu Fundacji Jaw Dikh. Członkini European Roma Institute for Arts and Culture (ERIA). Współpracuje w kontekście społeczności romskich z OBWE/ODIHR/Punktem Kontaktowym ds. Romów i Sinti, NDI, IOM, Komisją Europejską, Radą Europy, CEU i siecią ERGO. Stypendystka U.S. Department of State International Leadership Visitor Program (2010), absolwentka Roma Access Program na Central European University (2006) i stażystka w Komisji Europejskiej (2005).

Sonia Styrkacz – psycholożka, psychoterapeutka i badaczka. Ukończyła studia doktoranckie na Uniwersytecie Warszawskim, a obecnie kończy szkołę doktorską na Uniwersytecie Śląskim, przygotowując się do obrony doktoratów z pedagogiki i psychologii. Posiada kwalifikacje interwenta kryzysowego i doradcy zawodowego oraz certyfikat psychoterapii CBT z Uniwersytetu SWPS. Zawodowo zajmowała się konsultacjami psychologicznymi w różnych instytucjach, w tym na Śląskim Uniwersytecie Medycznym i Miejskich Ośrodkach Pomocy Społecznej. Współpracowała z poradniami zdrowia psychicznego, prowadząc diagnostykę dzieci i młodzieży oraz opiniując dla sądów rodzinnych. Jej doświadczenie badawcze obejmuje projekty dla organizacji międzynarodowych, takich jak OBWE, UNICEF, International Care i Women’s Refugees. Współpracuje również z Ośrodkiem Badań nad Migracjami UW, Centrum Badań Romskich Uniwersytetu Śląskiego oraz Instytutem Badań Edukacyjnych. Członkini Ian F. Hancock Institute for Romani Research, Documentation & Archive Center w Mersin w Turcji.

Monika I. Szewczyk – doktorantka w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Współpracowniczka Ośrodka Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego.

Obecnie pracuje jako asystentka w projekcie "Nierówne obywatelstwo i transnarodowa mobilizacja polskich, czeskich i ukraińskich Romów w obliczu wojny na Ukrainie" (realizowanym w OBM UW). Wykonawczyni w projekcie badawczym NCN: "Transnarodowe życie polskich Romów – migracje, rodzina i granice etniczne w zmieniającej się Unii Europejskiej" (OPUS 16, UMO-2018/31/B/HS6/03006). W ramach programu "Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza" UJ realizuje projekt "Dynamika migracji Romów Karpackich na Ziemię Zachodnie i Północne. Badanie pilotażowe". Członkini Polskiego Towarzystwa Historii Mówionej i Centrum Badań Romskich UŚ. Realizatorka wielu krajowych i międzynarodowych projektów dotyczących problematyki romskiej. Jej zainteresowania badawcze obejmują migracje Romów, kwestie mniejszości narodowych i etnicznych, rolę historii mówionej w polityce tożsamości. Działa na rzecz zachowania kultury, tradycji, przekazów ustnych, w tym języka romskiego jako nośnika niematerialnego dziedzictwa kulturowego Romów. Jest autorką publikacji "O Romach w Nowej Hucie słów kilka", filmu dokumentalnego "Byli kowale, byli...". Dokument filmowy został rekomendowany przez Radę Europy w ramach European Heritage Strategy for the 21 st Century i wpisany do Złotej Księgi Dobrych Praktyk w zakresie ochrony niematerialnego dziedzictwa Romów.

Maria Szoska – adiunkt w Zakładzie Polonistyki Stosowanej Uniwersytetu Gdańskiego. Autorka publikacji z zakresu teorii i praktyki edukacji oraz nauk o sztuce, w tym książki „Trudna obecność. Film w edukacji polonistycznej a interpretacja” (Gdańsk 2019). W kręgu jej zainteresowań badawczych znajduje się wykorzystanie tekstów wizualnych w dydaktyce literacko-kulturowej, a także zależność pomiędzy przyjętą strategią badawczą a wynikająca z niej interpretacją.

Hubert Tubacki – antropolog, doktorant w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych UAM związany z Instytutem Antropologii i Etnologii UAM, badacz Centrum Badań Migracyjnych UAM i AMU Research Centre for Energy and Environmental Challenges. Pozaakademicko zajmuje się badaniami między innymi z obszaru doświadczeń (user experience, employee experience) oraz edukacją globalną. Jego zainteresowania badawcze wpisują się trójkąt relacji środowisko-jednostka-władza, w którym znajdują się następujące obszary: przemiany społeczno-środowiskowe, relacje władzy, interakcje między rządami, grupami a jednostkami, studia nad nauką, techniką i społeczeństwem, antropologia gospodarcza, migracje, mniejszości etniczne, dominacja i opór, dyskryminacja, ksenofobia, nacjonalizm. Obecnie jest wykonawcą projektu *Alienowanie i „urasowanie” Romów i muzułmanów w państwie narodowym 2020/37/B/HS3/01675*.

Monika Weychert – adiunktka i kierowniczka katedry Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu SWPS. Od 2016 roku współpracuje również z Instytutem Badań Przestrzeni Publicznej ASP w Warszawie. W Toruniu prowadziła m.in. niezależną lotną galerię, była związana z warszawską Galerią Foksal i Muzeum Rzeźby im. Xawerego Dunikowskiego w Królikarni – Oddziałem Muzeum Narodowego w Warszawie. Kuratorka kilkudziesięciu wystaw. Wieloletnia współpracownica TVP Kultura; autorka artykułów publikowanych w kilkunastu tytułach pism naukowych i krytycznych, a także katalogach wystaw, redaktorka książek, członkini AICA.